

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA KNIŽNÍC
BULLETIN

Ročník 3

Číslo 1

Bratislava 1995

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA KNIŽNÍC
BULLETIN

Ročník 3

Číslo 1

Bratislava 1995

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA KNIŽNÍC

Bulletin

Ročník 3, 1995

Číslo 1

OBSAH

Strana

PhDr. Elena Veľasová: Bilancia a predsavzatia 3

ČLÁNKY - ŠTÚDIE

Ing. Ján Kurák: K východiskám transformácie slovenského
knihovníctva. 4

PhDr. Daniela Gondová: Knížnice vysokých škôl, fakúlt a univerzít -
- súčasný stav, problémy, ďalšie perspektívy vývoja 17

INFORMÁCIE

Informácia o konferencii "Slovenské knihovníctvo v čase
spoločenských premien a do roku 2 000". 21

O čom rokovala Správna rada SAK? 22

DOKUMENTY

Závery celoštátnej konferencie "Slovenské knihovníctvo v čase
spoločenských premien a do roku 2 000", ktorá bola dňa
14. novembra 1994 v Bratislave 23

Uznesenia z Valného zhromaždenia SAK,
Bratislava 15. novembra 1994 27

Aktivity SAK v roku 1995 29

PROFILY

PhDr. Viera Achbergerová: Životné jubileum riaditeľky Ústrednej
knížnice SAV v Bratislave PhDr. Marcely Horváthovej 32

Bilancia a predsavzatia

Prvé dvojročné obdobie je za nami a mladá Slovenská asociácia knižníc sa má už čím pochváliť. V prvom rade však treba poďakovať všetkým tým, ktorí sa zaslúžili o jej vznik. Už na prvý pohľad vidieť, ako sme sa rozrástli, a dnes sú v asociácii temer proporčne zastúpené všetky typy knižníc. Zaznamenali sme prvé úspechy - dve výstavy na Slovenskom knižnom veľtrhu a mimoriadne úspešný seminár. Máme k dispozícii prvú vážnejšiu analýzu nášho knihovníctva. Je v nej dostatok informácií, ale i nastolených problémov, na ktoré by sme postupne mali nachádzať odpoveď.

Osobitne cenný a sľubný prvok v doterajšom účinkovaní Slovenskej asociácie knižníc je skutočnosť, že sa v mnohom podarilo prekonať hlboko zakorenené prístupy a zotrieť deliacu čiaru medzi knihovníkmi a informatikmi, striktný rezortizmus a predstavu o samostatnej rovine vedeckých knižníc a informačných knižníc na jednej strane a ľudových knižníc na strane druhej.

Preklenie týchto bariér je prvým krokom a predpokladom pre to, ako sa dopracovať spoločnými silami k funkčnému a životaschopnému modelu slovenského knižničného systému. Takému systému, ktorý by bol po každej stránke moderný, ale ktorý by súčasne vychádzal z našej kultúrnej tradície a plne ju rešpektoval.

Čo čaká novú správnu radu, druhú po vzniku asociácie? Najdôležitejšia a najnáročnejšia úloha spočíva práve v načrtnutí modelu slovenského knihovníctva. Ďalšie úlohy sa týkajú legislatívy a ekonomických problémov. Informatizácii slovenského knihovníctva sa venujú odborníci relatívne najdlhšie, avšak technologické i ďalšie zmeny sa odrážajú i v tejto oblasti a treba na ne sústavne reagovať.

Správna rada si dala za úlohu dostať slovenské knihovníctvo viac do popredia verejnosti a predstaviť ho ako najpočetnejšiu, najrozvinutejšiu, najdostupnejšiu a zároveň špecifickú zložku kultúry.

Ani sa nenazdáme a začneme obracať listy v kalendári roka 1995, na konci ktorého nás čaká prvý Slovenský knihovnícky kongres Knižnice '95, ktorý by mal byť po obsahovej stránke závažným, ba až historickým predelom v slovenskom knihovníctve. Vyzývam vás teda k mimoriadne aktívnej účasti najmä v sekciách, aby bol primerane prezentovaný potenciál nášho knihovníctva.

PhDr. Elena Veľasová

ČLÁNKY - ŠTÚDIE

K východiskám transformácie slovenského knihovníctva

Premeny, ktorými vo svojom vývoji od novembra 1989 prechádza naša spoločnosť, sa dotýkajú všetkých sfér a stránok jej života - politiky, ekonomiky, kultúry, morálky atď. Nemôžu obísť ani knižnično-informačnú oblasť, a to tým skôr, že ona musí bezprostredne reagovať nielen na domáce politické a ekonomické zmeny, ale aj na vývojové tendencie k informačnej spoločnosti vo svete. Navyše, aj keď sa to u nás často nechápe a nedoceňuje, ide o oblasť, ktorej rozvoj je jedným zo základných predpokladov demokratizácie našej spoločnosti. Bez rozvoja vzdelanosti, tvorivosti, kultúry a morálnej úrovne občanov nemožno zabezpečiť progresívne, trvalé a vskutku demokratické premeny spoločnosti, a to ani v ekonomickej, ani v politickej, ani v kultúrnej či morálnej oblasti.

Ani v knižnično-informačnej sfére nemôže ísť o akékoľvek premeny, o bezhlavé odmietnutie všetkého, k čomu sa naše knihovníctvo vo svojej dlhoročnej histórii dopracovalo. Ide o odstránenie všetkého, čo sa prieči demokratickým zásadám života spoločnosti, čo z ideologických dôvodov prekáža jej názorovej pluralite, sputnáva myslenie človeka a obmedzuje jeho slobodnú vôľu. V doterajšom ponovembrovom vývoji sa nám v zásade podarilo odstrániť z knižníc nedemokratické preideologizovanie a prepolitizovanie našich knižničných fondov a činností, odstrániť uniformitu knižníc, direktívnosť a neúnosnú centralizáciu riadenia; nepodarilo sa však v želanej miere zaradiť relatívne vyspelú knižničnú základňu a jej ľudský potenciál na také miesto v transformujúcej sa spoločnosti, aké knihovníctvu objektívne patrí. Z problémov, ktoré v knižničnej sfére na Slovensku v minulom období existovali, sa tak podarilo vyriešiť len niektoré a mnohé závažné ťažkosti pretrvávajú.

Naša knižnično-informačná sféra môže a musí vlastnými prostriedkami účinne pomôcť pri prerode spoločnosti do nových podmienok jej existencie a vývoja, môže a musí trvale pomáhať rozvoju národa, demokratických podmienok jeho každodenného života, jeho zaraďovaniu sa medzi spoločensky najvyspelejšie komunity sveta. V súčasnosti bez poznatkov a informácií, t. j. najmä bez vedeckej, náučnej, krásnej či zábavnej literatúry v jej najrôznejších podobách, si vlastne nemožno civilizovaného človeka ani predstaviť, znamenalo by to jeho primitivizáciu.

Pri transformácii nášho knihovníctva nejde a nemôže ísť len o odstránenie

toho, čo v ňom bolo nezdravé. Oveľa väčšmi a predovšetkým ide o to, aby sa zachytili súčasné rozvojové trendy vo vyspelom knihovníckom svete, aby sme sa zaradili do tohto modernizačného prúdu a s pocitom najvyššej spoluzodpovednosti za budúcnosť našej krajiny zabezpečovali rozvoj a plné využitie možností knižnično-informačnej sféry, samozrejme - čo najúčinnejším a najracionálnejším spôsobom.

Takú úlohu nemožno nadekrétovať z nadriadeného orgánu. Také úlohy si musíme vnútorne osvojiť predovšetkým sami, ktorí v tejto sfére pracujeme. Preto sme sa rozhodli usporiadať aj toto naše stretnutie, aby sme sa spoločne zamysleli nad najdôležitejšími aktuálnymi problémami slovenského knihovníctva, pokúsili sa definovať najdôležitejšie úlohy transformácie našej knižnično-informačnej sféry a naznačiť cesty ich realizácie. Ide vlastne o prvý pokus širokého kolektívu pracovníkov knižníc o sformulovanie vecných východísk transformácie slovenského knihovníctva, o vytváranie národného knižnično-informačného systému, hľadanie jeho novej podoby, o naznačenie smerov ďalšieho postupu.

Problémy a potreby zmien sa koncentrujú do oblastí legislatívy, ekonomiky, informatizácie, vzdelávania a personálneho zabezpečenia, organizácie a kooperácie.

V slovenskom knihovníctve v súčasnosti pôsobí okolo 8-9 000 knižníc rôznych typov, veľkosti, zamerania, používateľského zázemia atď., počínajúc Slovenskou národnou knižnicou, pokračujúc univerzálnymi a špecializovanými vedeckými knižnicami, vysokoškolskými knižnično-informačnými organizáciami, ľudovými knižnicami okresnej, mestskej a miestnej úrovne, školskými knižnicami pri nižších stupňoch škôl až ku knižniciam a informačným pracoviskám výskumných a hospodárskych organizácií, zdravotníckych zariadení, ozbrojených zložiek, úradov, rôznych spolkov a združení atď. Počtom knižníc sa zaraďujeme medzi vyspelé štáty sveta. Oveľa horšie je to s tvorbou knižničných fondov a podmienkami pre rozvoj a modernizáciu knižnično-informačných služieb; tu oproti úrovni v iných porovnateľných krajinách veľmi zaostávame.

Dostatočný počet knižníc je prvým a základným predpokladom pre dostupnosť knižnično-informačných fondov a služieb, ako je deklarovaná v dokumentoch UNESCO, alebo aj našim ešte platným, ale už nevyhovujúcim knižničným zákonom. Všeobecnú dostupnosť primárnych i sekundárnych informačných zdrojov máme vcelku zabezpečenú; problémy pretrvávajú v nedostačujúcej informovanosti verejnosti o informačných prameňoch a možnostiach našich knižníc, niekedy v nevyhovujúcej pohotovosti a rýchlosti

služieb, nedostatku finančných prostriedkov u používateľov na zaplatenie platených služieb a podobne.

Ak hovoríme o dostupnosti fondov, je nevyhnutné si uvedomiť, že jej zabezpečenie je čoraz väčšmi podmienené všestrannou kooperáciou knižníc, a to nielen v regionálnom či národnom rámci, ale aj so zahraničnými knižnicami a informačnými organizáciami. Akákoľvek forma izolovania sa od iných, akákoľvek pohodlnosť či nedajbože nechť ku kooperácii sa nám môže len vypomstiť - sebestačnosť jednotlivých knižníc čo do informačných zdrojov je už vlastne minulosťou.

Prikazom dňa sa stáva úloha využiť informačné zdroje iných a na druhej strane umožniť iným využitie našich informačných zdrojov sieťovým spôsobom, za pomoci verejných komunikačných sietí a iných moderných technických či technologických vymožeností.

V súčasnosti dochádza aj k zmenám profesijnej, resp. sociálnej štruktúry používateľov našich knižníc, najmä vedeckých, resp. odborných. V zhode s programom a odporúčaniami IFLA venujú naše knižnice čoraz väčšiu pozornosť takým kategóriám čitateľov, ako sú deti a mládež, osoby v staršom veku, príslušníci národnostných menšín a etnických skupín a osoby handicapované (najmä telesne). V každom prípade však treba zdôrazniť, že aktívneho ovplyvňovania a podnecovania záujmu verejnosti o knižnice, ich činnosť a služby nie je nikdy dosť.

Podmienky pre rozvoj knižnično-informačných služieb na Slovensku sú silne limitované najmä:

- finančnými možnosťami na nákupy literatúry (domácej i zahraničnej) a báz dát, na technizáciu a technologické zariadenia,
- nedostatkom vyhovujúcich účelových pracovných a skladovacích priestorov,
- personálnymi problémami.

Ak sa hovorí, že najpálčivejšia je práve otázka zabezpečenia primeraného objemu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a zo samosprávnej sféry, treba to považovať za pravdu nie celkom úplnú: iste, peňazí niet, hospodárstvo je v neutúšenom stave, jeho rozkvet zatiaľ v neurčitej budúcnosti a zdroje, ktoré naša terajšia ekonomika vyprodukuje, nestačia ani na najzákladnejšie potreby. No na druhej strane ak sa včas nezabezpečí náležitý rozvoj vzdelanosti národa, jeho kultúrnej a mravnej úrovne, ak na tejto báze nebude podstatne rásť jeho tvorivý potenciál, potom peniaze ani nikdy nebudú, potom v súťaži s ostatným svetom nielenže nemôžeme byť úspešní, ale nevyhnutne ako národ i štát

zaknmieme. Súhrnne povedané, ide tu aj o poradie dôležitosti úloh, o poradie hodnôt, prinajmenšom o včasné, vyvážené riešenia aspoň základných problémov aj školstva a kultúry dovtedy, kým nie je neskoro, kým nedôjde k problémom, ktorých riešenie nás bude stáť neporovnateľne viac, ak to bude v reálnom čase vôbec možné.

Okruh legislatívnych problémov

Úlohou knižničnej legislatívy v demokratických krajinách je garantovať všetkým občanom neobmedzený a rovnaký prístup k informáciám, bez politických, ideologických či sociálnych vplyvov.

Vláda SR už v roku 1991 svojím uznesením č. 591 prijala "Zásady štátnej politiky v oblasti informatizácie" a na ich základe uznesením č. 506 schválila Národný program informatizácie. V rámci cieľov tohto programu sa vo vzťahu ku knižniciam doslova hovorí: "U tradičných foriem verejnoprospešných informačných služieb (knižnice a informačné strediská) podporovať rozvoj národného knižnično-informačného systému, rozvoj primárnych knižničných fondov, plošné sprístupnenie informačných zdrojov a rozvoj medzinárodnej spolupráce."

Ukazuje sa, že toto nesporne správne rozhodnutie treba ešte - ako sa hovorí - "dotiahnuť". Jednak treba pojem "národný knižnično-informačný systém" definovať presnejšie, jednak problematiku realizácie programu verejno-prospešných informačných služieb treba vhodne "zastrešiť". Táto problematika si iste zaslúži hlbšie posúdenie nielen na pôde knižničných združení (SAK, SSK), ale najmä na Ministerstve kultúry SR.

Ak máme v Národnom programe informatizácie deklarovanú politiku štátu v našej knižnično-informačnej oblasti, potom sa treba starať o jej naplnenie. Jedna skupina hlavných nástrojov, ktorými na tento účel štát disponuje, sú nástroje legislatívne, druhá - nástroje ekonomické.

Pokiaľ ide o knižničný zákon, doterajšie opakované pokusy o vypracovanie jeho zásad neboli dostatočne úspešné. Rôzne, často protirečivé názory na úlohu tohto zákona v zmenených spoločenských podmienkach vedú k dvom krajným prístupom k riešeniu problému: na jednej strane k spochybňovaniu potreby knižničného zákona, na druhej strane k snahe riešiť knižničným zákonom aj také čiastkové otázky, ktoré v existujúcich spoločenských podmienkach treba riešiť zrejme iným spôsobom. A tak zákon nemáme, hoci ho - domnievam sa, že je to názor knihovníckej väčšiny - potrebujeme. Argument, že sú štáty, ktoré

knihovnícky zákon nemajú, je síce významný, ale nie rozhodujúci. Od iných si môžeme brať poučenie, inšpiráciu, ale rozhodovať sa musíme podľa vlastných potrieb, podmienok a možností.

Nemôžeme vynechať zo zoznamu pre knihovníctvo dôležité zákony, napr. o povinnom výtllačku, autorský zákon, zákon o obecnom zriadení, zákon o verejnom obstarávaní, a nemôžeme obísť ani colný zákon a zákon o DPH. Vo všetkých týchto, ale aj iných prípadoch narážajú knižnice na ťažkosti, ktorými bude správne sa naďalej zaoberať.

V súčasnosti sa napríklad pripravuje novela colného zákona i novela zákona o DPH. SAK doteraz nemala možnosť sa s týmito návrhmi zoznámiť. Mienime však naďalej presadzovať, aby transfer literatúry cez štátne hranice nenarážal na colné a daňové bariéry, tak to požaduje aj rezolúcia Európskeho parlamentu z 21. januára 1993. Keď sa to podarí, zrejme prestanú aj doterajšie ťažkosti na colniciach pri colnom vybavovaní zásielok literatúry.

V každom prípade treba, aby sa k legislatívnym návrhom, ktoré sa priamo či nepriamo dotýkajú knižníc, vyjadrovali a na ich príprave podieľali nielen odborníci na právne otázky, ale bezosporu aj kompetentní zástupcovia knižníckej obce, ktorí problematiku knižníc a ich činnosť dôverne poznajú, lebo inak sa ani v tejto oblasti nevyhneme opakovaniu legislatívnych problémov.

Ekonomické problémy knižníc

Súčasná transformácia spoločenských štruktúr a ich vzájomných vzťahov má závažné dôsledky v spôsobe existencie všetkých typov knižníc. Všetky knižnice sú zatiaľ vo sfére rozpočtových alebo príspevkových organizácií. Najväčšie verejné knižnice (v súčasnosti aj okresné) sú doteraz riadené niektorým z ústredných orgánov štátnej správy a ich prostredníctvom sú napojené na financovanie zo štátneho rozpočtu. Problémy štátneho rozpočtu sa preto priamo premietajú aj do finančných možností knižníc.

Pri raste cien informačných zdrojov, prevádzkového materiálu, energií, služieb, pri nevyhnutnosti zabezpečiť údržbu, mzdy atď. by bolo možné zabezpečiť dostatok prostriedkov na nákup literatúry len pri výraznom zvýšení štátnych dotácií. V posledných rokoch preto klesal nielen podiel výdavkov na literatúru z celkového rozpočtu, ale aj počet nakupovaných kníh a titulov periodík. Mierne zvýšenie dotácií zo ŠR nemohlo cenové vplyvy eliminovať. Tento stav nás núti maximálne uvážlivo vyberať knižnú literatúru, časopisy atď. a učiť nás šetriť, na čom sa dá; na druhej strane je pokles prírastkov knižničných

fondov problém veľmi neprijemný a je nevyhnutné ho riešiť.

Knižnice, najmä tie s príspevkovou formou hospodárenia, ktoré sú viac zainteresované na poskytovaní platených služieb a iných platených aktivít, sa začali viac zaoberať vedľajšou hospodárskou činnosťou či rôznymi doplnkovými obchodnými aktivitami. Doterajšie výsledky ukazujú na postupné zvyšovanie kvality týchto snažení, zdroje financovania sa tak o niečo zlepšujú, ale celkový problém nedostatku prostriedkov významne neriešia. Napriek tomu sa bude treba aj zo strany SAK touto problematikou ešte hlbšie zaoberať, dbať na výmenu skúseností a podobne. To aj preto, aby sme v dobrej snahe nezašli do extrému - do doplnkových aktivít na úkor základných funkcií knižníc.

Vo vzťahu ku knižniciam treba konkrétne analyzovať aj stav a možnosti sponzorstva. Možno konštatovať, že tento možný doplnkový zdroj financovania potrieb knižníc nie je využitý, a treba predpokladať, že jeho význam bude s konsolidáciou hospodárstva vzrastať. Musia tomu pomôcť vhodné právne predpoklady, ale na druhej strane aj samotné knižnice - tie najmä presvedčivým prezentovaním svojej užitočnosti a prínosnosti, svojimi pracovnými výsledkami v prospech konkrétneho, meniaceho sa používateľského zázemia.

Hoci hovoríme o ekonomike knižníc vo všeobecnej rovine, nemôžeme sa vyhnúť konkrétnejším pohľadom aspoň na také vybrané otázky, ako je budovanie knižničných fondov a problémy priestorové. Vývoju tejto problematiky musíme venovať systematickú pozornosť, hodnotiť ho nielen z kvantitatívneho, ale i kvalitatívneho hľadiska - z hľadiska závažnosti dopadu na ťažiskové potreby čitateľov, z hľadiska možností saturovať informačné potreby inými vhodnými formami knižnično-informačných služieb (napr. MVS či iné formy vzájomnej spolupráce knižníc atď.) a podľa toho hľadať i východiská z nedostatkov. Je to vážna a trvalá úloha aj pre SAK, lebo - nerobme si ilúzie - peňazí nikdy nebude taký dostatok, aby sme sa nemuseli správať čo najracionálnejšie, čo najúsbornejšie. To si však vyžaduje aj úzku spoluprácu a vzájomnú podporu knižníc.

Veľmi aktuálnym ekonomickým problémom je problém priestorového zabezpečenia činnosti knižníc, resp. ich významnej časti. Miestami možno odôvodnene konštatovať neradostný stav. Viaceré dôležité knižnice pracujú v rozptyle, v nevyhovujúcich a dočasných podnájmoch, v neúčelových priestoroch atď. - inými slovami v podmienkach, ktoré napr. k hospodárnosti nijako neprispievajú. Máme síce časť knižníc, kde je súčasná situácia relatívne dobrá (SNK, MsK Piešťany, OK Čadca, Zvolen, Rimavská Sobota, Liptovský Mikuláš, Senica, Nitra atď.), či viaceré vysokoškolské knižnice), ale máme aj také

knižnice, ktoré sú na tom veľmi zle - napr. Slovenská technická knižnica alebo Slovenská pedagogická knižnica. V riešení priestorového problému týchto knižníc zaostávame nielen za ekonomicky vyspelými krajinami, ale už aj za niektorými krajinami s porovnateľnými ekonomickými podmienkami - Českom, Slovinskom, Maďarskom. Problémom sa budú musieť hlbšie zaoberať najmä príslušné centrálné štátne orgány.

K úrovni vnútorného vybavenia mnohých slovenských knižníc už doteraz veľmi významne prispelo oddelenie zariadenia knižníc v SNK. Toto špecifické pracovisko je nevyhnutné nielen naďalej zachovať, ale v nových podmienkach jeho aktivity ešte zosilniť - knižnice musia priťahovať čitateľa aj svojim interiérom.

Veľmi pozorne bude treba analyzovať skúsenosti s nasadením pojazdných knižníc (bibliobusov); už doterajšie poznatky z realizácie tohto významného medzinárodného slovensko-holandského projektu v okrese Svidník potvrdzujú, že je to veľmi sľubná a zrejme i hospodárna forma zabezpečenia knižničných služieb, pravdepodobne najmä vo vidieckych podmienkach, ale aj v prímestských podmienkach väčších miest.

Automatizácia a nové informačné technológie

Istotne sa nemusíme presvedčať, že jedným z najzákladnejších predpokladov úspešnej premeny našich knižníc na moderné, požiadavkám doby zodpovedajúce knižnično-informačné pracoviská je komplexná automatizácia ich činností a služieb, ich prepojenie do integrovanej národnej knižnično-informačnej siete a vytvorenie podmienok pre sprístupňovanie informácií na diaľku, aj zo vzdialených zahraničných informačných zdrojov.

V tomto smere nezačíname z ničoho, vo viacerých knižniciach máme k dispozícii isté pozitívne výsledky už aj z prednovembrového obdobia, sú konkrétne riešenia, atmosféra záujmu o túto problematiku, vyrástol nám základný káder dobrých odborníkov. Za posledných 5 rokov sa urobil v automatizácii našich knižníc, v budovaní prístupov do zahraničných databázových centier, využívaní bázy dát na CD ROM veľký pokrok, hoci málo systémovo. Škoda, že už v Národnom programe informatizácie z roku 1992 sa nezaložili jednotiace prvky, postup, priority a nástroje informatizácie v knihovníctve; národný knižnično-informačný systém a princípy jeho fungovania nie sú definované. Táto aktuálna úloha nás čaká a neznesie zbytočný odklad; rovnako by sme sa mali dohodnúť, kto bude odborným garantom za rozvoj informatizácie v knihovníctve.

Bez vyriešenia otázky garanta informatizácie knižníc (najmä vedeckých, špeciálnych a vysokoškolských) ako koncepčného i výkonného orgánu sa už asi ďaleko nedostaneme, a keď - potom s vynaložením zbytočných nákladov.

Napriek naštartovaniu projektu CASLIN, napriek úspešnému úsiliu viacerých knižníc, ktoré sa do tohto programu nedostali, o svoj vlastný rozvoj, napriek veľkému pokroku v automatizácii okresných knižníc (najmä na východnom Slovensku), máme v tejto oblasti zbytočnú živelnosť, roztrieštenosť, nekoordinovanosť, nedostatok pomoci a vzájomnej podpory. Na našu škodu. Ďalším nevyhnutným krokom v automatizácii našich knižníc je systémový prístup s rešpektovaním zásad spolupráce a integrácie, normalizácie a šandardizácie.

V každom prípade by sme mali čo najskôr vytvoriť funkčný koncepčný a realizačný kooperatívny orgán, vybavený nadelegovanými nevyhnutnými právomocami a finančnými prostriedkami. Tejto úlohy by sa azda mohla iniciatívne ujať - s využitím napr. zahraničných skúseností - Slovenská asociácia knižníc. Možno by sme na premyslený, prospešný projekt dokázali získať nejaké prostriedky aj od našich najchudobnejších ministerstiev - kultúry i školstva a vedy.

Všetko to je nevyhnutné tým skôr, že na program dňa sa tlačí úloha vyjsť už aj za národné mantinely, rozvinúť medzinárodnú výmenu poznatkov a informácií a teda pripravovať podmienky pre integráciu s informačnými systémami najmä v štátoch Európskej únie. K tejto úlohe tiež nemožno pristupovať bez premyslenej koncepcie, starostlivo pripraveného programu, bez poznania stavu a vývoja tejto oblasti v Európskej únii. Praktické kroky na jej realizáciu však nemôžu byť efektívne, ak si vopred neusporiadame veci doma, v rámci národného knižnično-informačného systému - kým sa odpovedajúco nezvýši nielen komplexnosť a úroveň automatizácie v jednotlivých knižniciach, ale aj vzájomná kompatibilita používaných systémových prostriedkov, aby knižnice mohli efektívne spolupracovať a vytvoriť integrované fungujúce sieťové štruktúry.

V týchto súvislostiach možno len zdôrazniť, že pre úspešnosť v tejto oblasti je nevyhnutné:

- vypracovať strategický plán rozvoja a integrácie národného knižnično-informačného systému, stanoviť priority a priebežne korigovať jednotlivé čiastkové ciele so zreteľom na vnútorné potreby a medzinárodnú spoluprácu,

- aktivizovať vlastnú vedeckú a výskumnú činnosť na projektoch spoločného záujmu knižníc, koncentrovať na to prostriedky,

- vytvárať súborný katalóg ako otvorený informačný systém, spresniť úlohy kooperujúcich knižníc, doriešiť riadenie a financovanie systému,
- vydávať celú slovenskú národnú bibliografiu na CD ROM,
- riešiť otázku prekladov a implementácie ISO-štandardov a iných noriem týkajúcich sa výmeny informačných údajov;
- vypracovať slovenské katalogizačné pravidlá na základe ISBD,
- zintenzívniť priame profesionálne kontakty s vyspelým partnerským zahraničím atď.

Ide o veľmi náročné zadanie na prácu, čas i peniaze, ale nemáme kam pred ním utiecť, ani ho nemôžeme odkladať "na budúce".

Otázky vzdelávania a sociálneho postavenia knihovníkov

Ak uznávame, že napriek závažným deformáciám z uplynulých desaťročí sa slovenské knihovníctvo predsa len vypracovalo na relatívne vysokú úroveň, musíme uznať aj to, že bez zodpovedajúceho vzdelávania a všestrannej profesijnej prípravy pracovníkov knižníc by to možné nebolo.

Dnes, vo väzbe na nové spoločenské podmienky a meniace sa potreby praxe, treba ísť ďalej. Možno len s povďakom kvitovať, že sa nad týmito otázkami zodpovedne zamýšľajú tak na Katedre knihovníctva a vedeckých informácií FF UK, ako aj na Škole knihovníckych a informačných štúdií, hľadajú sa odpovede na otázku "ako ďalej?", skúmajú skúsenosti a poučenia z najvyspelejších krajín.

Pripomeňme aspoň niektoré - aj u nás aktuálne - tendencie v odbornej príprave knihovníkov a informačných pracovníkov vo svete:

- všeobecný trend k univerzálnosti základného vysokoškolského vzdelania s tým, že špecializácia sa presúva do nadstavbových foriem štúdiá,
- odborná príprava sa čoraz väčšmi zameriava na potreby praxe a študijné programy sa v tomto zmysle priebežne inovujú; tak ako dochádza k zmenám v spoločenskej komunikácii, v rozvoji a diferenciacii odvetví spoločenskej praxe, modifikujú sa aj knihovnícke a informačné štúdiá,
- popri dôraze na informačné technológie a informačný manažment sa zvýšená pozornosť venuje aj problematike medzilidskej komunikácie, psychologickým a sociologickým aspektom práce s používateľom,
- absolventi musia ovládať technické prostriedky informačnej práce, odbor, v ktorom pôsobia, a samozrejme cudzie jazyky. (V tejto oblasti musíme u

nás ešte viac "pridať".)

V ponovembrovom období pozorujeme v našom knihovníctve značný odliv knihovnícky vzdelaných pracovníkov do iných odvetví. Ukazuje to prinajmenšom na dve skutočnosti:

- na vyspelosť absolventov knihovníckych štúdií, ich pripravenosť uplatniť sa bez závažnejších problémov aj v iných odvetviach,

- na nedostatočné, neadekvátne spoločenské ocenenie pracovníkov knižníc (dokonca i tam, kde by sme čakali, že spoločenské ocenenie knihovníckej profesie bude relatívne najvyššie - na vysokých školách).

Želanú zmenu v tomto smere nedosiahneme bez vlastného pričinenia, ktoré však musí byť mnohorozmerné a musí mať trvalý charakter: ide o vysokú náročnosť samých na seba a na úroveň svojich ľudských vzťahov k používateľom; ide o všestrannú úroveň našich knižníc a služieb, o systematickú cieľavedomú prácu s celou verejnosťou.

K organizačným otázkam knižničného komplexu

Premeny v našej knižničnej sústave sa nevyhnutne dotýkajú a ešte budú dotýkať aj organizačných vzťahov, aj keď rôznych knižníc nerovnakou mierou.

Prvú skupinu vedeckých knižníc (Univerzitná knižnica a štátne vedecké knižnice), ktorá má z hľadiska svojej profilácie viac či menej univerzálny charakter, riadi priamo MK SR. Štátne vedecké knižnice požadujú, aby to tak zostalo aj v budúcnosti: ak má štát garantovať všeobecnú dostupnosť informácií, môže to rovnomerne na celom teritóriu zabezpečiť práve prostredníctvom týchto knižníc prepojených do počítačových sietí a využívajúcich právo povinného výtlaku. Súčasne by sa tieto knižnice mali naďalej podieľať aj na úlohách celoslovenského charakteru.

Pokiaľ ide o skupinu špecializovaných ústredných vedeckých knižníc s celoslovenskou pôsobnosťou (Slovenská technická knižnica, Slovenská pedagogická knižnica, Parlamentná knižnica, Ústredná knižnica SAV, Slovenská lekárska knižnica a Ústredná knižnica Mateja Hrebendu pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči), zriaďovateľmi týchto knižníc - vzhľadom na ich charakter a význam - by mali aj naďalej zostať príslušné ústredné orgány.

Svojou profiláciou, vybranými celoslovenskými úlohami a službami pre verejnosť sa medzi knižnicami vysokoškolských inštitúcií na popredné miesto zaraďuje Slovenská poľnohospodárska knižnica pri VŠP v Nitre, SEK pri EU v Bratislave a SLDK pri TU vo Zvolene. Takéto postavenie by si mali zachovať aj

naďalej. Činnosť ostatných vysokoškolských knižníc sa viac-menej obmedzuje na knižnično-informačnú obsluhu vlastných vysokých škôl. Do zriaďovania, postavenia, funkcií a úloh vysokoškolských inštitúcií štát zrejme ani v budúcnosti zasahovať nebude, lebo ide o samosprávnu sféru. Stojí však v každom prípade za úvahu, či by sa vysokoškolské knižnice aspoň v budúcnosti - v rámci nového vysokoškolského zákona - nemali dožiť v organizačnej štruktúre vysokých škôl významnejšieho zaradenia, ako majú v súčasnosti.

V sústave ľudových knižníc ide v našich podmienkach najmä o knižnice okresné, mestské a miestne. Najmä tieto knižnice prinášajú - zjednodušene povedané - kultúru aj do najodľahlejších sídiel a z hľadiska požiadavky na všeobecnú dostupnosť poznatkov a informácií občanom demokratického štátu majú teda nesmierny význam - podľa štatistiky oslovujú viac než každého tretieho občana Slovenska! Nuž a práve z tohto dôvodu je nevyhnutné práve v sústave ľudových knižníc starostlivo zvažovať každý budúci reorganizačný krok, aby vykonané zmeny nevedli k jej poškodeniu, ale k rozvoju!

V nie príliš vzdialenej dobe dôjde k závažným zmenám v územnosprávnom členení SR a k ďalšiemu presunu hospodárskych, riadiacich a správnych funkcií a činností zo štátnych na samosprávne orgány miest, obcí a regiónov, resp. oblastí. Existuje viacero návrhov na nové usporiadanie územia SR do oblastí či žúp, nie sú uzavreté diskusie o tom, ktoré konkrétne kompetencie prejdú z doterajších štátnych na budúce samosprávne orgány atď. Primerane tomu sa bude meniť aj organizačná štruktúra sústavy ľudových knižníc.

V našich podmienkach treba predpokladať napr. rast významu mestských knižníc a významu regionálnych, či t. č. okresných knižníc. Aby nepoklesla úroveň knižničnej činnosti v miestnych podmienkach, budú musieť ešte účinnejšie ako doteraz pracovať ako odborné knihovnícke a kooperačné strediská aj knižnice s regionálnymi funkciami. Hoci máme základnú predstavu, čo všetko bude potrebné na regionálnej úrovni robiť (vzdelávacie, informačné, poradenské/metodické, štatistické, kooperačné a i. úlohy) a hoci máme aj základnú predstavu o predpokladoch, ktoré bude musieť regionálna knižnica spĺňať, aby mohla svoje regionálne funkcie náležite zabezpečovať, nemôžeme vo svojich úvahách bez konkrétnejších poznatkov o budúcom územno-správnom usporiadaní významnejšie pokročiť.

V zhode s mienkou okresných knižníc, ktoré sú vďaka prezieravému rozhodnutiu MK SR v súčasnosti príspevkovými organizáciami priamo riadenými Ministerstvom kultúry, si myslíme, že tento organizačný stav treba zachovať prinajmenšom dovtedy, kým pre ich prípadné začlenenie pod územné

orgány nebudú vytvorené vhodné legislatívne, ekonomické a iné podmienky. Inak je reálne nebezpečie, že knižničná činnosť môže veľmi utrpieť nielen v lokálnom rámci, ale aj v širších kooperačných vzťahoch, ktorých závažnosť sa veľmi rýchlo zvyšuje.

Problémami knižníc v mestách a obciach sa v septembri t. r. zaoberala aj Rada združenia miest a obcí na Slovensku. Vo svojom uznesení odporučila primátorom miest a starostom obcí viacero opatrení, ktoré by mohli viesť k zintenzívneniu práce mestských a obecných knižníc. Tieto nesporne správne a žiaduce opatrenia môžu byť dôsledne uvedené do života len za predpokladu, že aj samotné knižnice sa o to iniciatívne pričinia - že sa budú aktívne zapájať do života obcí, rozvíjať svoje knižnično-informačné aktivity najmä vo vzťahu k mládeži, že budú prakticky dokazovať svoju opodstatnenosť, užitočnosť a snahu o rozvoj prostredia, v ktorom pôsobia. Len tak si môžu vydozbyť viac organizačnej samostatnosti, lepšie podmienky pre svoju prácu a modernizáciu služieb a v konečnom dôsledku aj vyššie spoločenské ocenenie.

Okrem doteraz spomenutých typov knižníc máme na Slovensku veľký počet knižníc pri základných a stredných školách, pri výskumno-vývojových a výrobných organizáciách, pri vojenských útvaroch a zariadeniach, pri zdravotníckych zariadeniach atď.

V jednotlivých sídlach, čím väčších - tým viac, sa stretávame s celými skupinami knižníc rôznych typov a veľkostí. Bude tam dochádzať k organizačným zmenám nielen pokiaľ ide o jednotlivé knižnice, ale aj pokiaľ ide o tieto zoskupenia knižníc. Racionalizačné dôvody budú nútiť nielen vedenia miest a obcí, ale aj iných zriaďovateľov a samotné knižnice, aby trvale vyhľadávali rôzne formy kooperácie, bude dochádzať k organizačným prepojeniam, prípadne až k zrušeniu niektorých jednotlivých knižníc a preneseniu ich úloh na iné knižnice vrátane pojazdných. K týmto zmenám by však nikdy a nikde nemalo dochádzať bez dôkladnej analýzy existujúceho stavu a objektívneho zhodnotenia možných dôsledkov reorganizačných opatrení, ani bez účasti knihovníkov na ich príprave a realizácii. Preto zoskupenia knižníc - najmä vo veľkých sídlach - by mali už teraz spoločne hľadať nielen cestu k sebe, k účinnej spolupráci, ale hľadať aj optimálne riešenia organizácie knižnično-informačných činností pre svoje prostredie.

Často pripomíname zásady vzájomnej spolupráce knižníc. Bez toho, aby sme zachádzali do podrobností, ide o spoluprácu knižníc a knižničných združení na dvojstrannej i mnohostrannej úrovni, medzi knižnično-informačnými organizáciami na jednej a neknižničnými štruktúrami na druhej strane, na

národnej a často i medzinárodnej úrovni; ide o spoluprácu s rôznym obsahovým zameraním, v rôznych formách.

Zmyslom takejto spolupráce medzi tuzemskými knižnicami, ich združeniami, so Združením miest a obcí, s vydavateľskými zväzmi, s medzinárodnými knižnično-informačnými združeniami, so zahraničnými knižnicami atď. je racionálny rozvoj knižnično-informačných činností v súlade s požiadavkami používateľov a možnosťami informačného trhu, ktorý nadobúda čoraz viac globálny charakter.

Niet už u nás orgánu, ktorý by knižnice nútil k spolupráci, vyberal im partnerov, direktívne predpisoval existenciu knižničných sietí. Namiesto takéhoto administratívneho prikazovacieho mechanizmu je tu sám spoločenský život, ktorý si spoluprácu a vzájomnú podporu knižníc vynucuje vo všetkých základných okruhoch problémov, ktorými sa tu zaoberáme - v knihovníckej legislatíve i ekonomike, budovaní knižnično-informačných fondov, v rozvoji informačných služieb, moderných informačných technológií, v príprave knihovníkov a ich celoživotnom vzdelávaní, v organizačnom zabezpečení poslania a úloh knižníc atď.

Postarajme sa, aby neostalo len pri heslách, ale aby sa požiadavka na spoluprácu našich knižníc každodenne naplňovala konkrétnym obsahom, iniciatívne, cieľavedome a vytrvalo, aby sa nikto z nás pritom neulieval.

(Z vystúpenia predsedu SAK p. Jána Kuráka
na celoslovenskej konferencii knihovníkov
v Bratislave dňa 14. 11. 1994)

Knižnice vysokých škôl, fakúlt a univerzít - súčasný stav, problémy, ďalšie perspektívy vývoja

PhDr. Daniela Gondová

Poznámka namiesto úvodu

Na každej slovenskej vysokej škole, fakulte, resp. univerzite pôsobia knižnice, príp. študijno-informačné strediská. V rámci Sekcie vysokoškolských knižníc Slovenskej asociácie knižníc sme sa snažili pre tieto knižnice nájsť najvhodnejší súhrnný názov a dohodli sme sa na pojme "akademické knižnice" s odôvodnením, že všetky knižnice pôsobia na akademicknej pôde, a to ich spája. Avšak pojem "akademické knižnice" sa nestretol s pochopením a súhlasom u mnohých kolegov, preto pre zjednodušenie označovania knižníc pôsobiacich na vysokých školách, fakultách a univerzitách budeme v štúdiu používať termín vysokoškolské knižnice (napriek tomu, že ho nepovažujeme za dostatočne výstižný).

Podľa organizačných poriadkov, ktoré sme mali k nahliadnutiu, možno vysokoškolské knižnice charakterizovať ako účelové zariadenia fakulty, univerzity, ktoré sú súčasťou vedecko - výskumnej základne fakulty. Hlavným poslaním knižníc je informačné zabezpečenie vedeckého výskumu a pedagogického procesu. Vysokoškolské knižnice poskytujú svoje služby nielen vedecko-pedagogickým pracovníkom a poslucháčom svojej vysokej školy, ale aj používateľom z iných pracovísk, a v značnom rozsahu sa podieľajú aj na medziknižničnej výpožičnej službe.

Podľa štatistiky spracovanej úsekom Informačných systémov Ústavu informácií a prognóz školstva, mládeže a telovýchovy sa v roku 1993 vykazujú 33 ústredných vysokoškolských knižníc - z toho 19 univerzitného, 9 technického, 1 ekonomického, 2 poľnohospodárskeho a 2 umeleckého smeru. Ústredné knižnice majú spolu 513 čiastkových knižníc. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že viaceré vysokoškolské knižnice sú súčasne aj vedeckými knižnicami - Slovenská ekonomická knižnica Bratislava, Slovenská lesnícka a drevárska knižnica TU Zvolen a Slovenská poľnohospodárska knižnica Nitra - napriek tomu sú zahrnuté v štatistických podkladoch.

Počet ústredných vysokoškolských knižníc sa za posledných 6 rokov pomerne výrazne zvyšuje - v roku 1988 uvádzajú štatistiky 18 ústredných vysokoškolských knižníc, v roku 1989 - 19, v roku 1990 - 25, v roku 1991- 26, v roku 1992 - 30 a v roku 1993 - 33. Uvedené zvýšené počty sú zákonite

dôsledkom demokratizačného procesu v riadení vysokých škôl. Vydaním Zákona 172/1990 Zb. o vysokých školách získavajú jednotlivé fakulty univerzít a vysokých škôl právnu subjektivitu, a tým prichádza aj k zrušeniu spoločných článkov riadenia fakultných knižníc (napr. bývalá SVŠT) a k delimitácii knižníc spoločných pre viaceré fakulty (napr. na Univerzite Komenského). Na niektorých pracoviskách však prichádza k zrušeniu ústrednej knižnice a vytvárajú sa viaceré menšie knižnice, čo má za následok trieštenie pracovných síl, znásobenú duplicitu v spracovaní a pod. Zhodnotiť objektívne tento proces je však zatiaľ predčasné...

Rozsah knižničných fondov je v súčasnosti približne taký istý, ako bol v roku 1987 - viac ako 4, 7 mil. kn. j. Najviac knižničných jednotiek sa vo fondoch vysokoškolských knižníc nachádzalo v roku 1990, viac ako 5, 2 mil. Avšak počas rokov 1990-1992 sa v knižniciach realizovalo pomerne výrazné vyrad'ovanie. Počas r. 1987-1989 sa vyrad'ovalo priemerne okolo 130 tis. kn. j., ale v rokoch 1990-1992 až 210 tis. kn. j., v roku 1993 evidujeme už len 88 tis. vyradených kn. j. Domnievame sa, že tento proces jednoznačne dokumentuje snahu pracovníkov vysokoškolských knižníc o očistu fondov od v súčasnosti už nepotrebných multiplikátov študijnej literatúry spoločného základu (marxisticko-leninská filozofia, politická ekonómia, vedecký komunizmus, ateizmus a pod.). Samozrejme to neznamená, že sa vyrad'ujú všetky exempláre... V tejto súvislosti je však dôležitejšie a potrebné uviesť počet získaných kn. j. v jednotlivých rokoch, ktorý sa od roku 1987 - 192 256 kn. j. - výrazne zredukoval na 104 183 kn. j. v roku 1993! V štatistických ukazovateľoch ročného prírastku knižničných jednotiek za jednotlivé roky vidíme od r. 1988 postupný pokles: 1988 - 194 131, 1989 - 178 524, 1990 - 172 390, 1991 - 136 259, 1992 - 105 749, 1993 - 104 183 kn. j. Z hľadiska skladby knižničného fondu je zaujímavé, že počet v súčasnosti získaných zahraničných kníh je v porovnaní s koncom osemdesiatych rokov nižší len o 25 %, ale počet získaných titulov časopisov sa zredukoval o 40 % a počet exemplárov o 52 %. Vysokoškolským knižniciam pri získavaní zahraničných kníh výrazne pomáhajú rôzne zahraničné nadácie a podporné fondy. Je potrebné zdôrazniť najmä aktivity Slovenskej akademickej informačnej agentúry SAIA, ktorá má evidentný záujem získavať pre knižnice relevantnú literatúru (čo nemožno povedať o všetkých darcoch literatúry).

Finančné náklady vynaložené na literatúru majú až do roku 1991 vzostupný trend (1987 - 21, 4 mil., 1988 - 23, 4 mil., 1989 - 26, 5 mil., 1990 - 27 mil., 1991 - 32, 9 mil.), v roku 1992 zaznamenávame pokles na 31 mil.

a v roku 1993 na 28, 8 mil. korún. Podľa predbežných informácií bude situácia v tomto roku ešte horšia.

Napriek týmto málo optimistickým údajom je potešiteľné konštatovať, že vysokoškolské knižnice poskytujú svoje služby pre viac ako 110 tisíc čitateľov, ktorým poskytnú ročne viac ako dva milióny výpožičiek, pripravia 80 bibliografií, viac ako 900 rešerší, z ktorých je asi polovica klasických a polovica strojových.

Počet študovní a počet miest v študovniach sa od konca 80-tych rokov zdvojnásobil (1987 - 108 študovní, 2 901 študijných miest, 1993 - 224 študovní, 4 340 študijných miest).

Technické vybavenie pracovísk sa od roku 1990 výrazne zlepšilo. Dovtedy mali knižnice zväčša len reprografickú a mikrofišovú techniku, príp. organizačné automaty a z počítačov typ PMD a PP 01. V súčasnosti sú vo všetkých knižniciach osobné počítače, viaceré majú aj vlastné počítačové siete na báze osobných počítačov, drivery na CD-ROM, elektronickú poštu, prístup do SANET-u a INTERNET-u. Mnohé knižnice automatizovane spracúvajú svoje knižné a časopisecké prírastky - zväčša pomocou softwarových aplikácií pod CDS/ISIS - a vytvárajú vlastné online katalógy, bazy dát o publikačnej činnosti fakulty a pod. Komplexne automatizovaná nie je žiadna knižnica. Žiaľ, v tejto oblasti je spolupráca knižníc minimálna, a tak sa vynakladajú značné finančné prostriedky na nákup rôznych softwarových produktov.

Počet pracovníkov sa do roku 1991 mierne zvyšoval (414-475), ale v roku 1993 sa vyказuje už len 418 pracovníkov. Podľa informácií z jednotlivých knižníc najväčšia fluktuácia a najvýraznejší pokles počtu pracovníkov je v Bratislave. V ostatných mestách je relatívne stabilizovaná situácia.

Pri odmeňovaní pracovníkov sa vo všetkých knižniciach postupuje podľa Nariadenia vlády č. 249/1992 a č. 636/1992 a pri zaraďovaní sa používa katalóg pracovných činností, oddiel B. Kultúra. (Sú poznatky, že na niektorých vysokých školách pôvodne chceli zaraďovať knihovníkov podľa Katalógu pracovných činností, oddiel A. Spoločné pracovné činnosti. V tomto oddieli bola pre knihovníka najvyššia tarifná trieda 5!!). Väčšina vedúcich pracovníkov (či vlastne pracovníčok) je zaradená do 9 tarifnej triedy, päť riaditeľiek je v 10 TT, jedna v 11 a jedna v 12 TT. Viacmenej takmer v každej knižnici je ohodnotenie a zaraďovanie pracovníkov do tarifných tried v knižniciach nižšie ako zaraďovanie pedagogických pracovníkov.

Viacere knižnice nie sú v akademickej obci, napriek tomu, že Zákon o vysokých školách (172/1990 Zb.) definuje členstvo v akademickej obci takto:

"Akademickú obec vysokej školy (fakulty) tvoria učitelia, vedeckí pracovníci, študenti, a pokiaľ tak určí štatút vysokej školy (fakulty), aj odborní pracovníci vysokej školy (fakulty)." Pravdepodobne na viacerých vysokých školách nepovažujú prácu knihovníka za odbornú a knihovníkov za odborníkov. Samozrejme nie je možné tento fakt zovšeobecniť, sú knižnice a vysoké školy, kde sú pracovníci knižnice nielen v akademickej obci, ale aj v akademickom senáte.

Uvedené skutočnosti dokumentujú, že postavenie jednotlivých knižníc na svojich alma mater závisí od schopnosti pracovníkov "vybojovať" si svoje pozície, a najmä udržať svojou prácou a "presvedčiť" ostatných kolegov, že práca v knižnici sa neredukuje len na oprašovanie kníh.

Optimistické poznámky na záver:

- Vysokoškolské knižnice sú na mnohých fakultách pracoviská s vysokou technológiou spracovania informácií.
- Ak porovnáme počet pracovníkov v týchto knižniciach s inými knižnicami (vedeckými i ľudovými), je obdivuhodné, akú širokú škálu služieb a v akom rozsahu sú schopné vysokoškolské knižnice poskytovať.
- Mnohé knižnice venujú veľkú pozornosť informačnej výchove svojich čitateľov (a to nielen študentov, ale aj pedagógov).
- Väčšina knižníc predlžuje svoje výpožičné hodiny do 18,00 resp. do 20,00 hodiny, dokonca jedna knižnica (Ústav vedeckých informácií a knižnica Univerzity veterinárneho lekárstva Košice) má otvorené v sobotu a v nedeľu do 17,00 hodiny.

Iné poznámky na záver:

- Spolupráca vysokoškolských knižníc je sporadická, náhodná. Ak sú knižnice "niekým" oslovené, tak záujem o spoluprácu majú. Ak sa od nich očakáva určitá aktivita, napr. spracovanie podkladov do tohto materiálu, odozva je minimálna. Z oslovených 30 knižníc v termíne poslalo podklady 9 knižníc, neskôr sa ohlásilo ďalších 8 a nereagovalo 13 knižníc. Nepovažujeme to síce za nezáujem o spoluprácu, skôr sa domnievame, že knižnice bojujú s množstvom denných problémov a nemajú už "silu" robiť - možno z ich pohľadu - prácu navyše. Zabúdajú však, že nie je možné, aby stále len určitá malá skupina bola iniciatívna...

INFORMÁCIE

Informácia o konferencii "Slovenské knihovníctvo v čase spoločenských premien a do roku 2 000"

Konferencia sa uskutočnila za prítomnosti 119 účastníkov v bratislavskej Univerzitetnej knižnici 14. novembra 1994.

Rokovanie otvoril a viedol PhDr. Vontorčík, podpredseda Slovenskej asociácie knižníc.

Úvodné slovo k diskusii predniesol predseda Slovenskej asociácie knižníc Ing. J. Kurák. Vo svojom vystúpení sa zamerlal na najdôležitejšie úlohy slovenského knihovníctva v najbližšom období. Pre uľahčenie základnej orientácie v problematike pripravila Slovenská asociácia knižníc v spolupráci so Spolkom slovenských knihovníkov zborník úvah, štúdií a iných podkladov ako diskusný materiál.

V diskusii odznelo 10 príspevkov:

- PhDr. Žuffová (Univerzitná knižnica, Bratislava),
- PhDr. Kožuchová (Univerzitná knižnica UPJŠ, Košice),
- PhDr. Horváthová (ÚK SAV, Bratislava),
- PhDr. Vrablicová (Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava),
- PhDr. Hogh (MS - SNK, Martin),
- PhDr. Hrabinská (MK SR, Bratislava),
- PhDr. Ševčíková (ŠVK, Banská Bystrica),
- PhDr. Vydrová (OK, Levice),
- PhDr. Vontorčík (UK, Bratislava),
- Mgr. Klinec (OK, Banská Bystrica).

Diskusné vystúpenia budú postupne publikované.

(h.)

O čom rokovala Správna rada SAK?

Medzi hlavné body, o ktorých sa rokovalo na 11. zasadnutí Správnej rady Slovenskej asociácie knižníc dňa 25. októbra 1994 v Bratislave, patrila príprava SAK na knižný veľtrh Biblioteka, na konferenciu Slovenské knihovníctvo v čase spoločenských premien a do roku 2 000 a príprava Valného zhromaždenia.

V bode rôzne Ing. Kurák predložil na vyjadrenie návrhy loga SAK, ktoré pripravila Ing. arch. Blaškovičová. SR predbežne tieto návrhy neschválila. Mgr. Klinec informoval o príprave zasadnutia stáleho výboru IFLA pre verejné knižnice, ktoré sa uskutoční v Bratislave v dňoch 10. - 14. februára 1995.

Posledné, 12. zasadnutie Správnej rady SAK pred Valným zhromaždením sa uskutočnilo 14. novembra 1994 v Bratislave.

Po kontrole uznesení Správna rada prerokovala list Univerzitetnej knižnice zaslaný Slovenskej asociácii knižníc. V liste dr. Vontročík navrhuje upraviť Stanovy SAK tak, aby bola uvedená "prípustnosť zastupiteľnosti riaditeľa svojim štatutárnym zástupcom...". SR sa dohodla, že Stanovy SAK umožňujú, aby bol štatutárny (alebo iný poverený) zástupca priamo volený za člena SR. Ďalší návrh Dr. Vontorčíka na úpravu Stanov SAK sa týkal "zastupiteľnosti knižníc na VZ počtom zástupcov odstupňovane podľa výšky členského príspevku". Podľa stanov je členstvo v SAK rovnocenné pre všetky členské knižnice, ale je možné prizvať na rokovanie viacerých zástupcov z jednotlivých knižníc, za podmienky - pri hlasovaní - 1 hlas pre každú členskú knižnicu. Návrh na zrušenie doplnku 9 Stanov SAK prijatého na Valnom zhromaždení vo Zvolene umožňujúceho vytvárať sekcie, SR neschválila. Ing. Kurák bude vo svojom vystúpení na VZ o tomto návrhu Univerzitetnej knižnice informovať, keďže jeho akceptovanie sa môže odsúhlasiť len na Valnom zhromaždení.

Ďalšie body posledného zasadnutia boli venované príprave Valného zhromaždenia. V tejto súvislosti bola prerokovaná správa predsedu SAK o činnosti Správnej rady, Ing. Petrášová informovala o výsledku kontroly hospodárenia a súčasne Správna rada schválila návrh aktivít SAK na rok 1995, ktorý bude predložený Valným zhromaždením na prerokovanie.

(GO)

DOKUMENTY

Závery celoštátnej konferencie "Slovenské knihovníctvo v čase spoločenských premien a do roku 2000", ktorá bola dňa 14. novembra 1994 v Bratislave

Konferencia, zorganizovaná Slovenskou asociáciou knižníc v spolupráci so Spolkom slovenských knihovníkov, rokovala o východiskách transformácie slovenského knihovníctva. Posúdila dosiahnutý stav jeho vývoja a najdôležitejšie aktuálne úlohy, ktoré treba riešiť na úrovni centrálnych štátnych orgánov, samosprávnych štruktúr i v knihovnickej obci, najmä na pôde Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov.

Účastníci konferencie sa zhodli na týchto záveroch a odporúčaníach:

1. Presadzovať intenzívne pokračovanie prác na príprave nového knižničného zákona, ktorý by právne kodifikoval povinnosť štátu zabezpečovať činnosť knižníc a ich knižničné služby, nahradil už prežitý zákon č. 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc a legislatívne podporil nové tendencie fungovania knižnično-informačnej sféry SR.

Mať vlastný zákon považujeme za dôležité aj z hľadiska pozdvihnutia spoločenského postavenia knihovníctva, ktoré je u nás - na rozdiel od vyspelých krajín - na nízkom stupni hodnotenia.

2. Na pôde Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov, v širokom kolektíve odborníkov, pripravovať návrh organizácie slovenského knihovníctva, ktorý by čo najviac zohľadňoval:

- zodpovednosť štátu za zabezpečenie všeobecnej dostupnosti informácií prostredníctvom knižníc, optimálne rozmiestnených na území Slovenska, ktorých činnosť by garantovalo zriaďovateľskou funkciou MK SR, príp. ďalšie ministerstvá;

- zodpovednosť samospráv miest a obcí na zabezpečovanie základných knižničných služieb v obvode svojej pôsobnosti;

- vzájomnú prepojenosť a efektívnu kooperáciu knižníc rôznych typov z pohľadu odborového i geografického;

- možnosť variability podľa rôznej situácie v jednotlivých regiónoch, mestách či obciach.

3. V zmysle rezolúcie Európskeho parlamentu na podporu kníh a čítania v Európe /čís. A - 3 - 0159/92 z 21. 1. 1993/ presadzovať plné uplatňovanie programu GUTENBERG v podmienkach Slovenskej republiky.

4. Vzhľadom na súčasnú nepriaznivú ekonomickú situáciu prevažnej väčšiny miest - do vyriešenia zdrojov ich financovania - požadovať zachovanie systému riadenia a financovania okresných knižníc z úrovne MK SR, čím bude garantované udržanie základných knižničných činností a rozvoj knižničného systému - zachovanie jeho celistvosti a stability, realizácia štátnej informačnej politiky, zhodnotenie národného kultúrneho dedičstva a bohatstva, záruka optimálneho rozvoja knižníc.

Ak bude delimitácia okresných knižníc po stabilizovaní budúceho územného usporiadania štátu nevyhnutná, navrhujeme, aby boli delimitované do pôsobnosti orgánov regionálnej samosprávy so všeobecnou pôsobnosťou.

5. Presadzovať, aby knižnice, ktorých služby presahujú, resp. budú presahovať lokálny rámec /teritoriálne pracovisko pre určitý typ dokumentov, metodicko-odborná funkcia, regionálne stredisko medziknižničnej výpožičnej služby a pod./, boli ponechané v riadení MK SR, prípadne aby sa zabezpečilo financovanie regionálnych úloh z centrálnych a regionálnych zdrojov. Tým by sa vylúčilo nebezpečenstvo, že mestská samospráva nebude mať dostatok finančných prostriedkov alebo záujem nadobecne aktivity financovať.

6. Vychádzajúc z cieľov "Národného programu informatizácie", schváleného uznesením vlády SR č. 506/1992, požadovať buď adekvátne zastúpenie knižníc v Rade pre informatizáciu, vytvorenej ako poradný orgán vlády pri Štatistickom úrade SR, alebo iniciovať zriadenie analogického poradného orgánu v gescii Ministerstva kultúry SR a Ministerstva školstva a vedy SR. Jeho hlavnou úlohou by bola podpora tvorby súhrnných koncepcií rozvoja knihovníctva, vytváranie celoslovenskej informačnej siete na pôde knižníc a otázky medzirezortnej koordinácie zabezpečovania týchto úloh.

7. V duchu "Pracovného programu knižníc Európskej komisie na roky 1994-1998", s cieľom vytvoriť základné predpoklady pre komplexnú automatizáciu činností a služieb knižníc, ich prepojenie do národnej knižnično-informačnej siete a vytvorenie podmienok pre /obojsmerné/ sprístupňovanie informácií aj zo vzdialených /zahraničných/ informačných

zdrojov, je nevyhnutné:

a/ vypracovať strategický plán rozvoja a integrácie knižnično-informačného systému SR, stanoviť priority a postup jeho realizácie;

b/ aktivizovať vlastnú vedeckú a výskumnú činnosť a koncentrovať prostriedky na projekty spoločného záujmu;

c/ požadovať od MS spresnenie úloh kooperujúcich knižníc pri vytváraní súborného katalógu, doriešiť riadenie a financovanie systému; vydanie celej slovenskej národnej bibliografie na CD ROM;

d/ riešiť otázku prekladov a implementácie ISO - štandardov a iných noriem, týkajúcich sa výmeny informačných údajov, ako aj otázku vypracovania slovenských katalogizačných pravidiel na báze ISBD.

8. Požadovať, aby pri najbližšej novelizácii colného zákona a zákona o dani z pridanej hodnoty /v znení nasledujúcich úprav a súvisiacich predpisov/ bolo zrušené colné a daňové zaťaženie:

a/ na literatúru z dovozu /knihy, periodiká, firemná literatúra, technické normy a pod. informačné zdroje na papieri, mikromédiách a CD ROM/, prinajmenšom na literatúru určenú na vzdelávacie, vedecké, výchovné a kultúrne účely, zabezpečované rozpočtovými a príspevkovými organizáciami;

b/ na technické zariadenia, účelovo určené pre knižnice a na ostatné vzdelávacie, vedecké, výchovné a kultúrne účely, zabezpečované rozpočtovými a príspevkovými organizáciami.

9. Pri novelizácii zákona NR SR č. 93/1993 Z. z. o povinných výtlačkoch periodickej tlače a neperiodických publikácií presadzovať aj nasledujúce zásady:

a/ povinný výtlačok považovať za dar do oblasti kultúry a vzdelávania a vydavateľov zainteresovať zodpovedajúcimi úľavami z daní;

b/ uložiť príjmom povinnosť spoločenského využitia povinného výtlačku, to znamená jeho sprístupnenie verejnosti /okrem výtlačku určeného na archiváciu/.

10. Nadalej venovať veľkú pozornosť úrovni personálneho zabezpečenia knižníc, najmä problematike nových požiadaviek na absolventov stredoškolského a vysokoškolského knihovnickeho štúdia z hľadiska zmien v postavení a úlohách knižníc v spoločnosti, i problematike ďalšieho vzdelávania knižničných pracovníkov.

Analyzovať stav v spoločenskom ocenení a odmeňovaní pracovníkov

slovenských knižníc, skúmať príčiny nedostatkov a hľadať cesty na riešenie problémov.

11. Analyzovať situáciu v priestorovom zabezpečení knižníc a ich knižnično-informačných činností, s osobitným zreteľom na vedecké, mestské a okresné knižnice.

Zhodnotiť prvé skúsenosti z uplatnenia pojazdných knižníc /bibliobusov/.

12. Zintenzívniť spoluprácu s vybranými medzinárodnými knižnično-informačnými organizáciami, a najmä priame profesijné pracovné kontakty slovenských knižníc, Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov so zahraničnými partnermi.

Bratislava 14. novembra 1994

Uznesenie z Valného zhromaždenia Slovenskej asociácie knižníc Bratislava 15. novembra 1994

Valné zhromaždenie Slovenskej asociácie knižníc

a/ zvolilo

- za predsedu SAK Ing. Jána Kuráka
- za členov Správnej rady SAK
 - Mgr. Oľgu Kaliskú
 - PhDr. Dagmar Vrablicovú
 - PhDr. Marcelu Horváthovú
 - PhDr. Miroslava Golisa
 - Ing. Danielu Slížovú
 - PhDr. Elenu Veľasovú
 - PhDr. Martu Žilovú
 - PhDr. Pavla Urbančoka
- Kontrolnú a revíznú komisiu SAK
 - Mgr. Máriu Balkóciiovú
 - Ing. Danku Petrášovú
 - PhDr. Juditu Kopáčikovú

b/ schvaľuje

- správu o činnosti správnej rady od jej zvolenia na Valnom zhromaždení SAK v marci 1993
- Správu revíznej a kontrolnej komisie SAK
- "Aktivity SAK v roku 1995" v zmysle predloženého návrhu s pripomienkami
- nových členov SAK:
 - OK, Stará Ľubovňa,
 - OK, Svidník,
 - OK, Považská Bystrica,
 - Knižnica Ružinov, Bratislava,
 - Knižnica Nové Mesto, Bratislava,
 - ŠIS Chemickotechnologickej fakulty STU, Bratislava,
 - ŠIS Fakulty architektúry STU, Bratislava,
 - ŠIS Strojníckej fakulty STU, Bratislava,
 - Knižnica Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty UK, Bratislava

- VIS Akadémie policajného zboru SR, Bratislava
- Škola knihovníckych a informačných štúdií, Bratislava

c/ ukladá

- nadväzne na "Aktivity SAK v roku 1995" a ostatné úlohy SAK vypracovať a predložiť na rokovanie VZ rozpočet SAK na rok 1995

Z: SR SAK

T: 1. štvrťrok 1995

- skoordinať plán práce (aktivity SAK v roku 1995) so Spolkom slovenských knihovníkov, o prípadných závažnejších zmenách informovať valné zhromaždenie

Z: predseda SAK

T: 1. štvrťrok 1995

- SR zriadiť tieto odborné a iné pracovné skupiny:

- OS pre dlhodobý rozvoj knižníc,
- OS pre legislatívne otázky,
- OS pre zahraničné styky,
- OS pre styk s verejnosťou (public relations),
- OS pre automatizáciu, resp. informatizáciu knižníc,
- redakčnú radu Bulletinu SAK

Z: predseda SAK

T: ihneď

- na najbližšom valnom zhromaždení informovať o opatreniach na realizáciu odporúčaní a záverov prijatých na konferencii "Slovenské knihovníctvo v čase spoločenských premien a do roku 2 000"

Z: predseda SAK

T: v texte

- vedúcim odborných skupín a redakčnej rade Bulletinu SAK rozpracovať úlohy z dokumentu "Aktivity SAK v roku 1995" a úlohy vyplývajúce zo záverov konferencie 14. novembra 1994 do svojich plánov práce. Plány práce (konkrétne a adresné úlohy) predložiť správnej rade

Z: vedúci OS, predseda RR

T: 31. 1. 1995

Aktivity SAK v roku 1995

1. Spoluúčasť na príprave a zabezpečení celoštátneho kongresu knihovníkov "Knižnice '95" /spolupráca so SSK a SNK-MS/.

Z: OS pre dlhodobý rozvoj knižníc

2. Spolupráca a pomoc Univerzitetnej knižnice Bratislava pri usporiadaní seminára o stave, problémoch a perspektívach informatizácie slovenských knižníc, rozvoji programu CASLIN a základných úlohách v oblasti bibliografickej komunikácie.

Z: OS pre informatizáciu

3. Odborný seminár "Knižničné a informačné služby vysokoškolských knižníc".

Z: sekcia vysokoškolských knižníc

4. Seminár pre vedúcich pracovníkov knižníc "Aktuálne otázky moderného knižničného manažmentu, s dôrazom na ekonomické otázky".

Z: OS pre dlhodobý rozvoj knižníc

5. Seminár "Ochrana knižničných fondov a bezpečnostné zariadenia na jej realizáciu".

Z: OS pre dlhodobý rozvoj knižníc

6. V študijno-rozborovej činnosti SAK prednostne riešiť témy, ktoré vyplynuli z rokovania konferencie "Slovenské knihovníctvo v čase spoločenských premien a do roku 2000" dňa 14. novembra 1994, medzi nimi:

a/ postavenie knižníc v Národnom programe informatizácie;

b/ vývoj knižničných fondov vedeckých, vysokoškolských, okresných a mestských knižníc v roku 1994;

c/ komplexný prieskum stavu priestorového zabezpečenia vybraných typov knižníc;

d/ status knihovníckej profesie;

e/ kvalifikačné požiadavky na absolventov vysokoškolského a stredoškolského knihovníckeho štúdia z hľadiska postavenia a budúcich úloh knižníc v spoločnosti;

f/ komplexný prieskum odmeňovania pracovníkov knižníc.

Z: Správna rada SAK (body d, e, f v spolupráci so SSK a SNK-MS)

7. Zabezpečiť aktívnu účasť SAK na tvorbe/pripomienkovaní novely knižničného zákona a súvisiacich vykonávacích predpisov.

Z: OS pre legislatívne otázky

8. Nadalej priebežne sledovať legislatívu EÚ a odporúčania v oblasti knihovníctva, informácií, autorského práva a pod. pre využitie v činnosti SAK, príp. iných organizačných štruktúr /SSK, KKVI FF UK, MK SR, MŠV SR/. Pokračovať v spolupráci na riešení legislatívnych otázok knižníc s orgánmi RE.

Z: OS pre legislatívne otázky

9. Zabezpečiť účasť SAK na pripomienkovaní návrhov noviel zákonov a ich neskorších úprav:

- zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- zákona NR SR č. 93/1993 Z. z. o povinnom výtlačku,
- zákona SNR č. 618/1992 Zb. /colný zákon/,
- zákona č. 222/1992 Zb. o DPH,
- zákona NR SR č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní.

Sledovať, získavať a pripomienkovať aj iné návrhy zákonov a ich noviel, ktoré sa budú priamo či nepriamo dotýkať knižnično-informačných činností a inštitúcií; s týmto cieľom vybudovať priamy kontakt SAK na príslušné orgány NR SR.

Z: OS legislatívne otázky

10. V zmysle prijatých zásad zabezpečovania a rozvoja zahraničných stykov SAK riešiť postupne:

- a/ zastúpenie a aktivity SAK a jej členských knižníc v medzinárodných knižnično-informačných organizáciách, najmä EBLIDA, LIBER, IATUL, v národných komisiách pre UNESCO, IFLA, FID a i. ;
- b/ spoluprácu so zahraničnými partnerskými združeniami knižníc, najmä v ČR, SRN a ďalších vybraných krajinách;
- c/ podporovať podľa svojich možností konkrétnu dvojstrannú spoluprácu členských knižníc so zahraničnými partnerskými knižnicami.

Z: OS pre zahraničné styky

11. Zabezpečovať a finančne podporovať zahraničné pracovné cesty na závažné a z hľadiska SAK dôležité akcie zahraničných a medzinárodných knihovníckych organizácií; riešiť formy účinnejšieho informovania členskej základne o

výsledkoch týchto ciest.

Z: Správna rada SAK a OS pre zahraničné styky

12. Podporiť vydávanie bulletinu "Prečítali sme za vás..." /v zmysle iniciatívy Slovenskej technickej knižnice/; približovať v ňom najdôležitejšie a najpoučnejšie state zo zahraničných knižničných informačných zdrojov a odporúčania medzinárodných organizácií /UNESCO, orgány EÚ, IFLA a pod./

Z: Správna rada SAK

13. Zabezpečiť - v spolupráci s členskou základňou - zhodnotenie doterajšieho vydávania Bulletinu SAK, jeho obsahovej úrovne z hľadiska potrieb členských knižníc, formy periodicity atď. Na tomto základe vypracovať rámcový plán a konkrétne obsahové zameranie bulletinu na celý rok 1995.

Z: Redakčná rada Bulletinu SAK

14. Vypracovať konkrétny program propagačnej činnosti SAK na rok 1995 s osobitným dôrazom na publicitu v masových oznamovacích prostriedkoch a zabezpečiť jeho plnenie.

Z: OS pre styk s verejnosťou

15. Pripraviť a zabezpečiť účasť SAK na knižnom veľtrhu Biblioteka '95; vytvoriť na tento účel osobitnú pracovnú skupinu.

Z: Správna rada SAK

16. Vypracovať informačno-propagačný materiál "Vysokoškolské knižnice na Slovensku".

Z: Sekcia vysokoškolských knižníc

17. Posúdiť doterajšiu činnosť jednotlivých odborných a iných pracovných skupín z hľadiska ďalších potrieb SAK a podľa potreby ich zreorganizovať, aby sa zvýšila ich aktivita a iniciatíva.

Z: Správna rada SAK

Schválené valným zhromaždením SAK
v Bratislave dňa 14. novembra 1994

PROFILY

Životné jubileum riaditeľky Ústrednej knižnice SAV v Bratislave PhDr. Marcely Horváthovej

PhDr. Marcela Horváthová oslávila v decembri 1994 svoje významné životné jubileum.

Ako absolventka gymnázia v roku 1957 začína pracovať v Slovenskej technickej knižnici (vtedy Ústrednej technickej knižnici) v Bratislave. Prvé praktické skúsenosti z oblasti knihovníctva získala v požičovni knižnice, neskôr na úseku medziknižničnej výpožičnej služby a v oddelení patentovej literatúry, kde sa stáva v roku 1966 vedúcou.

Počas svojho pôsobenia v Slovenskej technickej knižnici začala študovať knihovedu formou diaľkového štúdia na FF UK. Štúdium úspešne ukončila v roku 1965.

V roku 1971 odchádza zo SITK na pracovisko Inštitútu riadenia a tu pôsobí ako vedúca informačných fondov a súčasne ako redaktorka časopisu "Vedecké riadenie". V roku 1975 získava doktorát z filozofie, neskôr študuje na Inštitúte riadenia postgraduálnou formou anglický jazyk. Na pracovisku Inštitútu riadenia získava bohaté skúsenosti teoretické i praktické z oblasti riadenia. Neostáva však na tomto pracovisku, túži svoje schopnosti využiť znovu v knižnici.

V roku 1981 odchádza do ÚK SAV do funkcie vedúcej oddelenia správy a sprístupňovania fondov. Okrem náročnej práce v oblasti služieb a ochrany fondov sa vo veľkej miere venuje publikačnej činnosti. Témy jej prác a príspevkov sú zamerané na oblasť výpožičných služieb, ochrany fondov a problémy knižníc.

V roku 1992 sa stáva riaditeľkou Ústrednej knižnice Slovenskej akadémie vied a tu pôsobí dodnes.

Chcela by som aspoň okrajovo spomenúť jej hlavné aktivity počas jej pôsobenia v uvedenej funkcii.

ÚK SAV sa stáva depozitnou knižnicou publikácií Svetovej banky; nesporné sú úspechy v oblasti automatizácie knižnično-informačných činností; veľkým prínosom pre používateľov je vytvorenie všeobecnej študovne; náročnou úlohou bola rekonštrukcia bývalého skladu na Patrónke na účelovú budovu ÚK SAV, kde sa nachádza dvojpodlažný sklad kníh a periodík s ďalšími dvoma odbornými pracoviskami knižnice.

ÚK SAV spolupracuje s Európskou kooperáciou informácií a

dokumentácie v oblasti spoločenských vied (ECSSID) a v oblasti informácií v spoločenských vedách pre východnú Európu (MISON) formou dohody o výmene publikácií.

V súčasnosti pôsobí M. Horváthová ako členka Správnej rady Slovenskej asociácie knižníc (SAK). Zastupovala SAK v IFLA na zasadaní za okrúhlym stolom o riadení a na zasadaní zástupcov knižničných asociácií v Rade Európy v Štrasburgu.

Na domácej pôde okrem členstva v SAK pôsobí ako členka komisie pre knižničné a informačné služby SAV a pravidelne prispieva do časopisu "Správy SAV".

Je ťažké pár riadkami vyzdvihnúť všetky aktivity našej milej jubilantky. Má však výrazný osobný podiel na pozitívach v rozvoji ÚK SAV, ako aj slovenského knihovníctva. Je potrebné ešte spomenúť, že sa radi začítame do jej článkov v odborných knihovníckych časopisoch alebo v dennej tlači, kde sa stretávame s jej bystrým úsudkom, odvahou vidieť veci knihovníckej praxe v reálnom svetle a snahou riešiť problémy.

Želáme jubilantke pevné zdravie, životnú pohodu, spokojnosť v práci i v súkromnom živote.

PhDr. Viera Achbergerová

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA KNIŽNÍC
BULLETIN

VYDAVATEL: Slovenská asociácia knižníc
Sekretariát (prechodne): Nám. slobody 19, 812 23 Bratislava

Predseda: Ing. Ján Kurák

Podpredsedníčka: PhDr. Elena Veľasová

Hlavný redaktor: Ing. Jozef Hajdušek

Redakčná rada: PhDr. Ľudmila Čelková, PhDr. Marta Čomajová,
Mgr. Oľga Kaliská, PhDr. Darina Krausová,
Mgr. Eva Kundrátová, Mgr. Mária Mlynáriková,
PhDr. Ladislav Oslanec, Ing. Anastázia Zajacová

Miesto a rok vydania: Bratislava 1995

Náklad: 150 výtlačkov

Tlač: Slovenská technická knižnica v Bratislave

Periodicita: štvrťročná

Pre internú potrebu SAK.